

הנחיה מס' 12.11 - תחולת חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, על מי שביצע עבירות בהיותו אסיר ברשיון לפני כניסת החוק לתוקף	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: כז בטבת התשס"ג, 1 ינואר 2003	4 מרץ 2002; 18 דצמבר 2002

12.11 תחולת חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, על מי שביצע עבירות בהיותו אסיר ברשיון לפני כניסת החוק לתוקף

1. לאחרונה, בעקבות מספר מקרים שנבחנים בוועדות השחרורים ובבית המשפט המחוזי, הועלתה שאלת תחולת חוק שחרור על-תנאי ממאסר¹ (להלן: "החוק"), על מי שביצע עבירות בהיותו אסיר ברשיון לפני כניסת החוק לתוקף. האם הדיון בהפקעת רשיון במצב כזה, שמתקיים לאחר כניסת החוק לתוקף, ייעשה על פי הוראות חוק שחרור על-תנאי ממאסר או על פי הוראות פקודת בתי הסוהר² (קרי: הדין הקודם)?

2. במקרים האמורים טענו באי כוח האסירים כי חל הדין הקודם, ולפיכך גם אם מדובר בעבירה בגינה נגזר על האסיר עונש מאסר בפועל - לוועדת השחרורים יש שיקול דעת באשר להפקעת הרשיון. זאת ועוד, לטענתם החלת הדין החדש מהווה החלה רטרואקטיבית של הדין, שיש בה כדי להרע את מצבם של האסירים.

3. חוק שחרור על-תנאי ממאסר נכנס לתוקף בתאריך 1.1.2002. החוק קבע הסדר חדש בכל הנוגע לביטול שחרור על תנאי (ראו סעיף 20 לחוק), המבטא איזון שונה, ביחס לאיזון שהיה קיים על פי הוראות פקודת בתי הסוהר (סעיפים 29 ו-34).

בחוק החדש בוטלו סעיפים 28-34 לפקודת בתי הסוהר (סעיף 39 לחוק) ולפיכך, למעשה, ההסדר שהיה קיים על פי דין זה אינו קיים עוד.

4. זאת ועוד, סעיף 48(א) לחוק קובע כלהלן:

"אסיר המשוחרר ברישיון ערב תחילתו של חוק זה, לפי הוראות סעיף 28 לפקודת בתי הסוהר, יראו אותו כאילו שוחרר על תנאי לפי הוראות חוק זה, בתנאים שנקבעו ברישיונו ובתנאים האמורים בסעיף 13(א), (ג) ו-(ד) ויראו ברישיון שניתן לו לפי הפקודה האמורה - כרישיון לפי סעיף 14".

5. כלומר סעיף 48(א) קובע הוראת מעבר כללית, לפי האסיר שהיה משוחרר ברשיון קודם לתאריך 1.1.2002 (בין אם עבר עבירה נוספת ובין אם לאו) יראו אותו כאילו שוחרר על תנאי לפי הוראות החוק, וממילא יחולו בעניינו הוראות החוק, לרבות לשאלת ביטול הרשיון.

התחולה של סעיף זה היא אקטיבית, ומטרתו הייתה להבטיח רציפותם של ההסדרים החלים על אסירים משוחררים ברשיון.

¹ חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, ס"ח 410.

² פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1972, נ"ח 459.

הנחיה מס' 12.11 - תחולת חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, על מי שביצע עבירות בהיותו אסיר ברשיון לפני כניסת החוק לתוקף	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: כז בטבת התשס"ג, 1 ינואר 2003	4 מרץ 2002; 18 דצמבר 2002

6. יתירה מזאת, מסעיף 39 לחוק, אשר **ביטל** את סעיפים 28-34 ל**פקודת בתי הסוהר**, עולה כי אין כל דרך להחיל כיום את הוראות הפקודה על אסיר, שבהיותו משוחרר ברשיון עבר עבירות והדיון בבקשת ביטול השחרור נעשה לאחר תחילת תוקף החוק החדש. קבלת טענת האסירים בסיטואציה כזו מובילה למעשה לתוצאה אבסורדית, של העדר אפשרות חוקית לדון בהפקעת הרשיון או ביטול השחרור של אסירים ברשיון, שביצעו עבירות קודם לתאריך 1.1.2002, אולם הדיון בביטול הרשיון נעשה רק לאחר תאריך זה.

7. לפיכך, במקרה כגון דא יש לעמוד על כך שהדיון בביטול הרשיון יהיה על פי הוראות **חוק שחרור על-תנאי ממאסר**, שתחולתו כאמור הינה תחולה אקטיבית. יושם אל לב, כי סעיפים 20(ב) ו-20(ג) לחוק מעניקים סמכויות לוועדה, מנימוקים שירשמו ובנסיבות מיוחדות, להורות על המשך השחרור או להורות על ביטול הרשיון לתקופה קצרה מאורך תקופת התנאי. לפיכך, אם יש מקרים שמצדיקים התייחסות מקילה יותר, ניתן לעשות שימוש בסעיפים אלו בטיעוני המדינה בפני הוועדה.

8. דרך נוספת להתמודד עם מקרים גבוליים, בהם נראה לכאורה כי החלת החלק וביטול הרשיון יוצרים קושי, הוא הפניית האסיר למסלול של חנינה.